

Datum: Rijeka, 17. kolovoza 2023.

Kolegij: Medicinska sociologija

Voditelj: prof. dr. sc. Iva Rinčić

Izvoditelji:

izv. prof. dr. sc. Saša Horvat (sasa.horvat@medri.uniri.hr)

izv. prof. dr. sc. Marko Medved (marko.medved@medri.uniri.hr)

Gordana Šimunković, prof. soc. ped. (gordana.simunkovic@medri.uniri.hr)

Ivana Tutić Grokša, mag. act. soc. (ivanatg@medri.uniri.hr)

E – mail voditelja: iva.rincic@uniri.hr

Katedra: Katedra za javno zdravstvo

Studij: Prijediplomski stručni studiji - Fizioterapija redovni

Godina studija: 3

Akadska godina: 2023./2024.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Kolegij Medicinska sociologija je obvezni kolegij na trećoj godini Stručnog studija Fizioterapije i sastoji se od 15 sati predavanja i 15 sati seminara, te nosi 2 ECTS-a.

Ciljevi i očekivani ishodi predmeta:

1. DEFINIRATI temeljne sociološke pojmove; sociološke teorije i glavne predstavnike; elemente društva i društvenih pod-sistema; sadržaj i podjelu medicinske sociologije i zasebnih grana razvoja; prava pacijenata.
2. OPISATI sociološke metode proučavanja društva; ulogu kulture i institucija u društvu; društvene čimbenike zdravlja i bolesti; socijalnu organizaciju medicinske profesije; socijalnu distribuciju bolesti.
3. RAZLIKOVATI metodologiju društvenih i prirodnih (biomedicinskih znanosti); zdravstveno ponašanje u zdravlju i bolesti.
4. OBJASNITI vezu medicine i drugih društvenih sustava; organizaciju medicine kao društvenog sistema; povezanost društvenih trendova (razvoj znanosti) i utjecaja na okoliš.
5. ANALIZIRATI društvene sisteme povezane s područjem zdravlja i bolesti; modele zdravlja i bolesti; društvena shvaćanja zdravstvenog ponašanja; odnose moći u medicini te položaj medicine u društvu i javnosti, te odnose službene i alternativne medicine.

TEME PREDAVANJA:

1. Uvod u kolegij
2. Teorijski pristupi u sociologiji
3. Temeljni sociološki pojmovi I
4. Temeljni sociološki pojmovi II

5. Modeli zdravlja
6. Zdravstveno ponašanje u zdravlju i bolesti
7. Društveni čimbenici zdravlja i bolesti
8. Nejednakosti u zdravlju i zdravstvu
9. Posebne sociologije unutar m. sociologije
10. Medicinska dominacija i kontrola
11. Socijalna organizacija medicine i zdravstva
12. Prava pacijenata
13. Društveni kontekst suvremene alternativne medicine
14. Posebne teme u medicinskoj sociologiji: sociologija tijela i starenja
15. Posebne teme u medicinskoj sociologiji: sociologija invaliditeta

TEME SEMINARA:

1. Kako napisati seminarski rad i izložiti seminarsku prezentaciju?
2. Socijalne odrednice zdravlja i bolesti
3. Socijalno isključene skupine, socijalni kapital i zdravlje
4. Participacija djece
5. Odnos zdravstveni radnik—pacijent

Izvođenje nastave:

Nastava se izvodi u obliku predavanja. Izvršavanjem svih nastavnih aktivnosti te pristupanjem završnom ispitu student stječe 2 ECTS boda.

Predavanja (15 P) – klasična (ex-katedra) predavanja s mogućnošću uključivanja studenata; prikupljanje teorijskih znanja i informacija na temelju primjera, kraće video snimke u okviru odabranih tema

Seminari (15 S) - interaktivna nastava temeljena na primjerima kroz upotrebu metode razgovora; projekcija dokumentarnih filmova na temu seminara; izlaganje seminarskih prezentacija

Popis obvezne ispitne literature:

1. Prezentacije s predavanja

Popis dopunske literature:

1. Haralambos, M.; Holborn. M. (2002) Sociologija – teme i perspektive, Golden marketing-tehnička knjiga, Zagreb.
2. Illich, I. (2012) Medicinska nemeza, Litteris, Zagreb.
3. Nicholls David A. (2017), The End of Physiotherapy, Routledge
4. Norris, M., Allotey, P. Culture and physiotherapy, Diversity in Health and Social Care (2008) 5:151–9

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):

- P1. Uvod u kolegij** (društvo, evolucija društvenosti, nastanak i razvoj sociologije, posebne sociologije – m. sociologija)
- P2. Teorijski pristupi u sociologiji i njihovi predstavnici** (metodološki pristupi, metode istraživanja, medicinska sociologija vs. socijalna medicina)
- P3. Temeljni sociološki pojmovi** (sociološka imaginacija, društvena struktura i djelovanje, socijalna stratifikacija)
- P4. Temeljni sociološki pojmovi** (institucije, kultura, socijalizacija, obitelj, devijantnost, rad)
- P5. Biomedicinski model zdravlja**, socijalna konstrukcija zdravlja i bolesti, zdravlje po sebi/za sebe?, socijalni kontekst zdravstva
- P6. Zdravstveno ponašanje u zdravlju i bolesti** (institucionalizacija, hospitalizacija...), tehnologizacija medicine
- P7. Društveni čimbenici zdravlja i bolesti** (spol/rod, rasa, klasa, obrazovanje, okoliš, nejednakosti, socijalne veze)
- P8. Nejednakosti u zdravlju i zdravstvu** (pravo na zdravlje vs. pravo na zdravstvenu zaštitu)
- P9. Posebne sociologije unutar m. sociologije** (sociologija mentalnog zdravlja, sociologija tijela, sociologija umiranja, smrti i žalovanja, sociologija disabiliteta, sociologija spola/roda)
- P10. Medicinska dominacija i kontrola, institucije u medicini** (sociološko značenje institucija, uloga institucija, moć i medicina, konstrukcija medicinskog znanja)
- P11. Socijalna organizacija medicine** (profesionalizacija medicine i zdravstva, odnosi u zdravstvu, zdravstveni djelatnici, pacijent, društvo)
- P12. Prava pacijenata** (paternalizam prema pacijentu, paternalizam prema drugim zdravstvenim profesijama, nova uloga pacijenta, pravna zaštita pacijenata, prava pacijenta)
- P13. Društveni kontekst suvremene alternativne medicine** (službena vs. alternativna medicina, povijest i suvremeni trendovi alternativne medicine)
- P14. Posebni pristupi u sociologiji** (sociologija tijela i starenja)
- P15. Posebna pitanja u medicinskoj sociologiji** (sociologija invaliditeta)

Popis seminara s pojašnjenjem:

- S1. Kako napisati seminarski rad i izložiti seminarsku prezentaciju?**
Ciljevi i očekivani ishod: napisati kvalitetan pregledni ili istraživački seminarski rad, pronaći i koristiti relevantnu seminarsku literaturu, pripremiti kvalitetnu prezentaciju
- S2. Socijalne odrednice zdravlja i bolesti**
Ciljevi i očekivani ishod: objasniti vezu socijalnih nejednakosti i zdravlja, definirati socijalne odrednice zdravlja, analizirati društvene uzroke i posljedice pojedinih bolesti
- S3. Socijalno isključene skupine, socijalni kapital i zdravlje**
Ciljevi i očekivani ishod: promicati prava pacijenata i socijalno isključenih skupina, razlikovati stereotipe, predrasude i diskriminaciju, objasniti pozitivnu ulogu mehanizama socijalnog kapitala u zdravlju
- S4. Participacija djece u zdravstvu**
Ciljevi i očekivani ishod: promicati prava djece u zdravstvu, razlikovati participativna prava djece i postupke njihova uvažavanja
- S5. Odnos zdravstveni radnik—pacijent**
Ciljevi i očekivani ishod: analizirati odnos zdravstveni radnik-pacijent (paternalizam, autonomija, ravnoteža), definirati što je loša vijest za pacijenta, planirati priopćavanje loših vijesti pacijentima
- S6. – S15. Izlaganje studentskih prezentacija**

Popis vježbi s pojašnjenjem:

Kolegij Medicinska sociologija izvodi se bez vježbi.

Obveze studenata:

Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave.

Ocjenjuje se:

- seminarski rad:
  - a) pisani seminarski rad
  - b) seminarska prezentacija (izlaganje studenata)
- završni ispit.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

ECTS bodovni sustav ocjenjivanja:

Ocjenjivanje studenata provodi se prema važećem **Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci**, te prema **Pravilniku o ocjenjivanju studenata na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci**.

Rad studenata vrednovat će se i ocjenjivati tijekom izvođenja nastave, te na završnom ispitu. Od ukupno **100 bodova**, tijekom nastave student može ostvariti **50 bodova**, a na završnom ispitu **50 bodova**.

Ocjenjivanje studenata vrši se primjenom ECTS (A-F) i brojčanog sustava (1-5). Ocjenjivanje u ECTS sustavu izvodi se **apsolutnom raspodjelom**.

Od maksimalnih 50 ocjenskih bodova koje je moguće ostvariti tijekom nastave, student mora sakupiti minimum od 25 ocjenskih bodova da bi pristupio završnom ispitu. Nazočnost na predavanjima i seminarima je obvezna.

Ocjenske bodove student stječe aktivnim sudjelovanjem u nastavi, izvršavanjem postavljenih zadataka i izlaskom na ispit.

Pohađanje nastave

Student može izostati s 30% nastave isključivo **zbog zdravstvenih razloga** što opravdava liječničkom ispričnicom, prisustvovanje na sportskom natjecanju što opravdava potvrdom sportskog saveza ili slično.

Ocjenjivanje:

Nastava (najviše do 50 bodova)

Tijekom nastave, kroz oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja studenata, moguće je ostvariti najviše 50 bodova. Studenti koji su tijekom nastave ostvarili od 0 do 24,99% ocjenskih bodova od ocjenskih 50 bodova koje je bilo moguće steći tijekom nastave, ne mogu izaći na završni ispit i

moraju ponovno upisati predmet. Studenti koji su tijekom nastave ostvarili minimalno 25 ocjenskih bodova, mogu pristupiti završnom ispitu.

a) Aktivnost na nastavi (do 20 bodova) - aktivno sudjelovanje u raspravama tijekom predavanja i seminarske nastave, priprema za nastavne jedinice itd.

b) Seminarski rad (do 30 bodova)

Od studenata se očekuje izvršavanje 2 seminarska zadatka:

1. seminarski zadatak: pisani seminarski rad (do 20 bodova)
2. seminarski zadatak: usmeno izlaganje seminarske prezentacije (do 10 bodova)

KRITERIJI ZA VREDNOVANJE SEMINARSKOG RADA SU SLJEDEĆI:

1. SEMINARSKI ZADATAK: PISANI SEMINARSKI RAD

AKTIVNOST STUDENTA	OBRAZLOŽENJE	BROJ BODOVA
Forma	Prisutnost svakog elementa seminarskog rada: - (N) naslovna stranica = 0,5 bod - (S) sadržaj = 0,5 bod - (U) uvod = 0,5 bod - (Z) zaključak = 0,5 bod - (PL) popis literature = 0,5 bod	2,5
Razrada rada	- (NS) normativ stranice = 0,5 bod - (GB) grafičko i brojčano oblikovanje = 0,5 bod - (INT) interpunkcijski znakovi = 0,5 bod - (OPS) opseg rada od 7-10 stranica = 0,5 bod - (GRA) poštivanje gramatičkih pravila = 1 boda - (TEMA) obrada teme = 5 bodova - (CITAT) poštivanje pravila citiranja = 2 boda	10
Literatura	Znanstveni i stručni izvori (članci i knjige) - 1 izvor = 0,5 bod Internetski izvori - 3 izvora = 0,5 bod	2,5
Zaključak	Kvaliteta zaključka od 1 do 2,5 (sinteza najvažnijih nalaza u radu, implikacije za praksu i/ili buduća istraživanja)	2,5
UKUPNO:		17,5

2. SEMINARSKI ZADATAK: USMENO IZLAGANJE SEMINARSKOJ PREZENTACIJE

AKTIVNOST	OBRAZLOŽENJE	BROJ BODOVA
-----------	--------------	-------------

VRIJEME (V)	Student treba izložiti prezentaciju u trajanju od 10 min (ne kraće od 09 i ne dulje od 11 min)	1
FORMA/NAČIN IZVEDBE (F)	Vrednuje se: - Unaprijed izlaganje dijelova rada (sadržaj prezentacije na slide-u) = 0,5 boda - Jasnoća izlaganja i način izvedbe (glas, neverbalna izvedba) = 0,5 boda - Izvedba bez čitanja sa papira = 0,5 bod	1,5
SADRŽAJ (S)	Vrednuje se: - Uvod u temu = 0,5 boda - Cilj/svrha = 0,5 boda - Glavne ideje i točnost = 2 bod	3
ZAKLJUČAK (Z)	Vrednuje se: - Sinteza najvažnijih nalaza drugim riječima	1,5
LITERATURA (L)	Vrednuje se: - Stavljanje popisa korištene literature na zadnjem slide-u = 0,5 bod - Točno i dosljedno navođenje izvora = 0,5 bod	1
RASPRAVA (R)	Vrednuje se: - Odgovor na pitanja = 1 boda - Poticaj na raspravu = 1 bod	2
UKUPNO:		10

ROK	Predaja seminarskog rada do roka naznačenog za predaju = 1,5 Izlaganje prezentacije prema predviđenom rasporedu izlaganja / u dodijeljenom terminu = 1	2,5
UKUPNO:		2,5

Završni ispit (ukupno 50 ocjenskih bodova)

Tko može pristupiti završnom ispitu:

Studenti koji su tijekom nastave ostvarili jednako ili više od 25 bodova obavezno pristupaju završnom ispitu na kojem mogu ostvariti maksimalno 30 bodova.

Tko ne može pristupiti završnom ispitu:

Studenti koji su tijekom nastave ostvarili manje od 25 bodova nemaju pravo izlaska na završni ispit (upisuju kolegij druge godine).

Završni ispit studentima nosi 50% ocjenskih bodova. Na testu nema negativnih bodova. Uvjet za prolazak je 50% ispravno riješenog testa. Sva pitanja iz ispita bit će iz održane nastave i dostupnih materijala.

Završni ispit je **pismeni ispit** koji sadrži 14 pitanja s mogućnošću odabira točnog odgovora.

Bodovanje na završnom ispitu provodi se u skladu s donjom tablicom:

broj točno riješenih pitanja	bod
0-6	0
7	25
8	29
9	33
10	37
11	41
12	45
13	48
14	50

Ocjenjivanje u ECTS sustavu vrši se apsolutnom raspodjelom, odnosno na temelju konačnog postignuća:

A – 90 - 100% bodova-izvrstan (5)

B – 75 - 89,9%- vrlo dobar (4)

C – 60 - 74,9% -dobar (3)

D -- 50 - 59,9% -dovoljan (2)

F– 0 - 49,9% -nedovoljan (1)

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Trenutno ne postoji kapaciteti.

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2023./2024. godinu)

Raspored nastave

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Nastavnik/ca
29.02.2024.	8,00-8,45 10,00-10,45 P1-P2 Z7		Izv. prof. dr. sc. Saša Horvat
29.02.2024.		9,00 -9,45 S1 Z7	Ivana Tutić Grokša, mag. act. soc.
07.03.2024.	8,00-8,45 9,00-9,45 10,00-10,45 P3-P5 Z7		Izv. prof. dr. sc. Saša Horvat
14.03.2024.	8,00-8,45 9,00-9,45 10,00-10,45 P6-P8 Z7		Izv. prof. dr. sc. Saša Horvat – 1 sat Izv. prof. dr. sc. Marko Medved – 2 sata
21.03.2024.	8,00-8,45 9,00-9,45 10,00-10,45 P9-P11 Z7		Izv. prof. dr. sc. Saša Horvat – 2 sat Izv. prof. dr. sc. Marko Medved – 1 sat
28.03.2024.	8,00-8,45 9,00-9,45 10,00-10,45 P12-P14 Z7		Izv. prof. dr. sc. Saša Horvat
04.04.2024.	8,00-8,45 P15 Z7	9,00-9,45 10,00-10,45 S2-S3 Z7	Izv. prof. dr. sc. Saša Horvat – 1 sat predavanja Ivana Tutić Grokša, mag. act. soc. – 2 sata seminara
11.04.2024.		8,00-8,45 9,00 – 9,45 10,00-10,45 S4-S6 Z7	Gordana Šimunković, prof. soc. ped.
18.04.2024.		8,00-8,45 9,00-9,45	Gordana Šimunković, prof. soc. ped.

		10,00-10,45 S7-S9 Z7	
25.04.2024.		8,00-8,45 9,00-9,45 10,00-10,45 S10-S12 Z7	Gordana Šimunković, prof. soc. ped. – 1 sat seminara Ivana Tutić Grokša, mag. act. soc. – 2 sata seminara
26.04.2024.		8,00-8,45 9,00-9,45 10,00-10,45 S13-S15 Z4	Ivana Tutić Grokša, mag. act. soc.

Popis predavanja, seminara i vježbi:

P	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
P1	Uvod u kolegij (društvo, evolucija društvenosti nastanak i razvoj sociologije, posebne sociologije – m. sociologija)	1	Z7
P2	Teorijski pristupi u sociologiji i njihovi predstavnici, metodološki pristupi, metode istraživanja, medicinska sociologija vs. socijalna medicina	1	Z7
P3	Temeljni sociološki pojmovi I (sociološka imaginacija, društvena struktura i djelovanje, socijalna stratifikacija)	1	Z7
P4	Temeljni sociološki pojmovi II (institucije, kultura, socijalizacija, obitelj, devijantnost, rad...)	1	Z7
P5	Biomedicinski model zdravlja, socijalna konstrukcija zdravlja i bolesti, zdravlje po sebi/za sebe?, socijalni kontekst zdravstva	1	Z7
P6	Zdravstveno ponašanje u zdravlju i bolesti (institucionalizacija, hospitalizacija...), tehnologizacija medicine	1	Z7
P7	Društveni čimbenici zdravlja i bolesti: spol/rod, rasa, klasa, obrazovanje, okoliš, nejednakosti, socijalne veze	1	Z7
P8	Posebne sociologije unutar m. sociologije: sociologija mentalnog zdravlja, sociologija tijela, sociologija umiranja, smrti i žalovanja, sociologija disabiliteta, sociologija spola/roda...	1	Z7
P9	Medicinska dominacija i kontrola, institucije u medicini	1	Z7
P10	Socijalna organizacija i profesionalizacija medicine, odnosi u medicini	1	Z7
P11	Socijalna organizacija medicine	1	Z7
P12	Prava pacijenata	1	Z7
P13	Društveni kontekst suvremene alternativne medicine	1	Z7
P14	Posebni pristupi u sociologiji – sociologija tijela i starenja	1	Z7
P15	Posebna pitanja u medicinskoj sociologiji: sociologija invaliditeta	1	Z7
	Ukupan broj sati predavanja	15	

S	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
S1	Kako napisati seminarski rad i izložiti seminarsku prezentaciju?	1	Z7
S2	Socijalne odrednice zdravlja i bolesti	1	Z7
S3	Socijalno isključene skupine, socijalni kapital i zdravlje	1	Z7
S4	Participacija djece	1	Z7
S5	Odnos zdravstveni radnik-pacijent	1	Z7
S6	Studentske prezentacije	1	Z7
S7-S9	Studentske prezentacije	3	Z7
S10-S12	Studentske prezentacije	3	Z7
S13-S15	Studentske prezentacije	3	Z4
	Ukupan broj sati seminara	15	

ISPITNI TERMINI (završni ispit)	
1.	23.05.2024.
2.	13.06.2024.
3.	27.06.2024.
4.	05.09.2024.